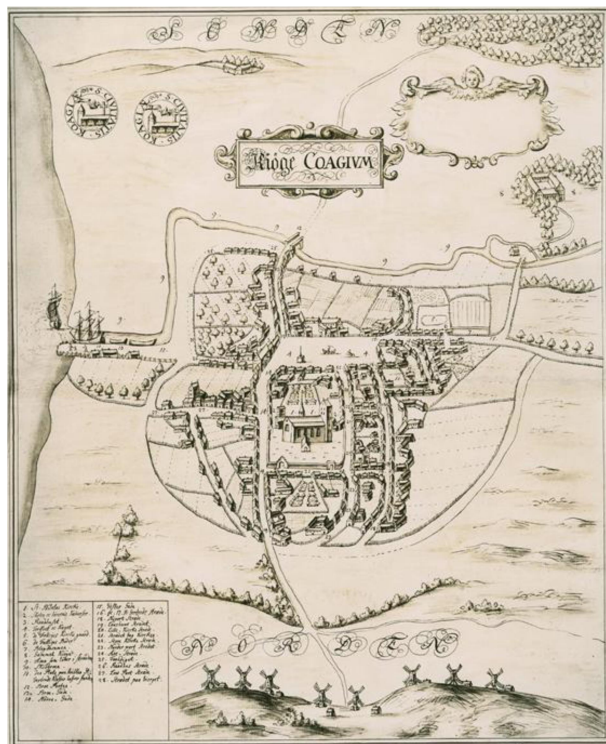

FRA KØBSTADSBORGER TIL LANDEVEJSKROHOLDER

Denne historie begynder i midten af 1600'tallet, hvilket er mellem det ældste min slægt kan føres tilbage til. Ældre slægtskilder end dette kræver, at slægten enten er adelige, borgerskabsfamilier, gejstlige eller indvandrere fra lande med ældre kilder. Den begynder i en gammel købstads bymiljø, og hovedpersonen får siden kongelig bevilling på landet som kromand. Målet med historien er, at gøre personer og dagligliv fra denne tid så levende som muligt. Transskriptioner og genfortællinger fra tingbøgerne er af lokalhistorikerne V. Møller og Poul Højer fra Lokalhistorisk Selskab for Glostrup m.m.

Historien begynder i den imponerende store middelalderkirke Sankt Nikolaj midt i købstaden Køge. Her blev mine tip⁸oldeforældre den da 36'årige Hans Jensen og 32'årige Ane Cortsdatter søndag den 31. oktober 1658 gift, efter de lovformeligt var blevet trolovet to dage tidligere. Efterfølgende slog de sig ned i Nosseportstræde, hvor de det følgende efterår fik sønnen Bendt. Disse oplysninger giver dog bedre mening, hvis vi ved lidt om tid og sted, samt hvem de var.

Tiden var godt hundrede år efter reformationen. Blot ti år tidligere var Christian den fjerde død efter at have ruineret landet i trediveårskrigen; som sluttede samme år kongen døde. Køge havde i middelalderen været en af de største, driftigste og rigeste af landets købstæder, men bare i Hans' og Anes tid havde byen oplevet en voldsom nedtur. Ulykkerne havde regnet ned over byen og omfattede: Stormflod i 1627, som oversvømmede store dele af byen og oplandet. Pestepidemi 1629 til 1630, hvor 303 mennesker døde; svarede til 10 % af byens indbyggere. Storbrand i 1633, hvor næsten 10 % af byen brændte. Østenstorm i 1649, som ødelagde og tilsandende havnen, så den en periode var ubrugelig. Og endelig endnu en pest 1652 til 1654, hvor 528 mennesker døde; svarende til 18 % af byens indbyggere. I København gik det dog endnu værre, over 9000 mennesker døde af pesten her, hvilket var en tredjedel af byens indbyggere. Selv den Westfalske fred efter 30'årskrigen, som skulle være positiv, ramte Køge hårdt. Den betød ekstra skatter og eksportforbud af korn, hvilket sidste ramte byens lukrative salg af korn til Nederlandene. Havnen og handlen havde gennem tiden ellers knyttet Køge tæt sammen med

Køge en lille snes år efter Hans og Ane forlod byen

havnebyer i Norge (det var i dobbeltrigets tid), i de tyske stater (det var før Tysklands samling) og Nederlandene. Familier og slægter i byen var derfor flittigt gift ind i familier herfra. Køge havde hertil været forskånet fra krig i mere end en menneskealder, men først kort i 1657 og fatalt i 1658, en måned før Hans og Ane blev viet, besatte svenskerne byen. De mange ulykker havde betydet en voldsom nedgang i byens indbyggertal, og i 1655 var der opgjort 55 tomme huse i byen, hvortil kom en del ødegårde uden for bymuren.

Køges ældst bevarede hus - opført i 1527 - var der således allerede, da Hans og Ane boende i den nordlige ende af gaden

De nygifte slog sig som sagt ned i Nosseportstræde. Det er lidt usikkert, hvor det særprægede navn kom fra. Det kunne være en forvanskning af det ældst kendte navn Nasepeststræde, som på sin side var udsprunget af den manglende renovering i byen. Porten for enden af strædet, kaldtes for Nådens Port, så navnet kan også være kommet herfra. Porten var dog blevet lukket i 1640, og en kålhave anlagt op til bymuren, hvor den havde været. Porten var imidlertid blevet åbnet igen på Hans' og Anes tid, men strædet var stadig lukket af og kaldtes også 'Den lukkede gade Nådens Port'. I dag eksisterer navnet ikke mere, men det er den nordligste del af Kirkestræde fra Katekismusgade til Allegade.

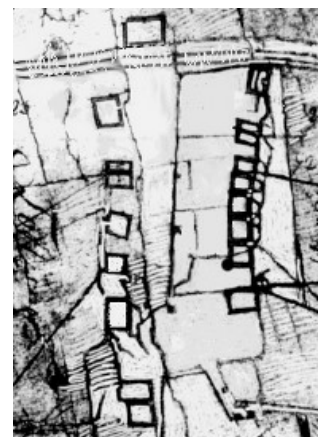
Det er straks svære at finde ud af, hvem den nystiftede familie var. Skifteprotokollerne og begravelsesnotater for perioden er ikke dækkende, og de åbner flere muligheder, end de giver svar. Der er uhyre få borgerskabsprotokoller fra tiden, og de giver ikke brugbare svar. Kirkebøgerne begynder først i 1647 og er mangelfulde. På det foreliggende materiale kan vi derfor intet udlede om deres ophav eller liv indtil da. Kirkebogen er hertil uhyre summarisk, og da der omkring ovennævnte vielse er to Hans Jensen i byen samtidig, har det været en svær øvelse at udrede de korrekte data. Den anden Hans Jensen giftede sig imidlertid året før med en Maren Cortsdatter, slog sig ned i Nørregade ved kirken og fik året efter sønnen Cort. Hans kone og søn døde med halvanden måneds mellemrum i foråret 1659. Han giftede sig igen året efter, ernærede sig som skomager og blev senere rådmand i byen.

Tilbage til historiens hovedpersoner. Hans senere omgang med dokumenter indikere, at han kunne læse og skrive i et eller andet omfang. Det kunne tyde på rødder fra og tilværelse i købstaden, da det ikke var almindelige egenskaber for almuen på landet. Reelt aner vi det dog ikke.

Svenskerne havde i forbindelse med belejringen af København som sagt besat byen og indrettet et større kvarter i efteråret 1658. Det var en besættelsesmagt, som ikke betalte for noget, men tog hvad de ville. De tog kirken i brug til indkvartering af ryttere og heste. De indkvarterede soldater i borgernes private hjem. Derudover blev borgere pålagde kørsel, afståelse af materialer og udsat for regulært tyveri. De svenske soldater tyranniserede og vandaliserede reelt byen. Handlen gik i stå. Da de endeligt forlod byen i forsommeren 1660, tømte de ledende officerer som det sidste byens pengekasse. De efterlod en dybt forarmet spøgelsesby, og Køge var et af de steder krigen ramte meget hårdt. Ødelagte huse og ruineret økonomi blev afløst af brandskatter. En del lykkedes det at

slippe bort med deres resterende værdier. Hvilke værdier Hans og Ane havde, ved vi intet om, men de forlod Køge; muligvis allerede mens svenskerne endnu var i byen endnu.

De slog sig herefter ned på en gård ved landevejen mod København i landsbyen Avedøre. Byen bestod da af tolv gårde og en halv snes huse fordelt parallelt i to lige rækker omkring et stort gadekær. Gårde og huse i byen var siden reformationen ejet af kongen; med undtagelse af to gårde og to huse under Vartov Stiftelsen. Hans fæstede den nordligste gård, som var under kongen, og som lå lige ud til landevejen. Selvom han efterfølgende fik bevilling på at indrette kro i noget af gården, betød det, at han blev bonde, der dyrkede gårdens jord under landsbyfællesskabet og havde dyrehold.

Avedøre i 1777 med Kroen og den gamle landevej øverst

Hans havde imidlertid ambitioner ud over landbruget og søgte kongen om bevilling til at drive kro. Birkeskriverens rapport fra 1707 giver et meget præcist billede: "I Auedør Bye, som ligger udi Glostrup Sogn, befindes ickon Een Kroe, liggende ved Lande Veyen paa Kgl. Majjts. Grund og beboes af Hans Jensen, skienker øll og Brændeviin særdelis till Reijssinde, hvilcken Kroe allernaadigst er bevilget af hans Kongl Majj'ts Hr. Farfader sal. og høj lovelig Ihukommelse Konning Frierick Dend Tredie, efter foreviste allernaadigste Bevilligs brev af Dato 28/ Nouemb. A. 1660, som og af hans Kongl Majj's Sal Hr. Fader Højlovlig Ihukommelse Koening Christian den Femte allernaadigst er Confirmeret dend 17 August Anno 1670 efter produceret Kongl. allernaadigst Confirimations brev af samme Dato". Hans havde styr på sit forhold til myndighederne; hvilket bestemt ikke alle kroholdere på den tid som havde.

Landevejen er på kortet markeret som Gamle Køgevej, mens Nye Køgevej først kom til 1720

Fra udgangen af november 1660 drev Hans og Ane således landevejskro i Avedøre. Landevejen forbi dem var den gamle kongevej mellem København og Køge. Den gik gennem landsbyerne Valby, Hvidovre og Avedøre, for at munde ud i den nuværende Gammel Køge Landevej ved Store Vejlebro ved Vallensbæk Strand. Resten af forløbet til Køge følger meget godt den nuværende linjeføring. Af den gamle linjeføring mellem Store Vejleå og Valby er kun Kettehøjvej i Brøndby lidt af Kettevej i Hvidovre tilbage som vej. Landevejen var

dog så dårlig, at det kunne tage en hel dag at køre en hestevogn fra København til Avedøre. Der var ofte ballade, da de rejsende kørte ind over de tilsåede marker for at slippe for den stenfulde, mudrede og opkørte vej.

Udover at være bonde og kromand blev Hans udnævnt til bondefoged. Det var en forløber for sognefogeden. På denne tidlige tid var denne myndighedsperson for fæstemyndigheden, samt bindeled mellem fæsterne i landsbyen og ridefogeden. Han havde tillige enkelte politimæssige beføjelser. Det var også almindeligt, at bondefogeden fungerede som oldermand i landsbyfællesskabets bylaug.

Hans beklædte denne funktion hele sit liv, og den gik derefter i arv til de følgende kromænd på gården.

Hvordan gården så ud ved indfæstningen i 1660, ved vi ikke. Krostuen blev dog helt sikkert indrettet i et rum i selve gården, som var stort nok til at rumme gæster og udskænkning. Lidt senere ved vi mere om gården og omfanget af driften. I 1677 blev der udskrevet skat på kvæg og ildsteder, og Hans Jensen blev beskattet for hele 5 ildsteder på gården, 6 heste og 4 køer. Ved mandtallet året efter, havde han 3 folk i sit brød, 5 heste, 1 hoppe, 5 køer, 2 ungnøder (hvilket vil sige ungkreaturer), 14 får og lam, samt 8 svin. Gården og kroens størrelse blev i 1694 opgjort til 24 "weggerum", hvilket er mellemrummene mellem de lodrette stolper i bindingværkskonstruktionen. Det benævnes ofte som fag, og havde ikke nogen fast mål - det kunne variere mellem 120 til små 200 cm. Det

"Krohuset" fra slut-1700'tallet blev revet ned i 1953

noteredes tillige, at gården "holdes ved lige". Det vil sige en pæn stor gård i god stand.

Gården eksisterer ikke mere, men frem til 1952 stod et hus på dens tofte, som blev bygget i kroens sidste tid i slutningen af 1700'tallet og kaldtes "Krohuset". I 1957 blev de lokale derudover mindet om gården, idet den daværende ejer af grunden pludselig en dag fandt sin flagstang sunket omkring tre meter ned i jorden. Den var blevet opstillet ovenpå krogårdens gamle brønd.

En ting er bygningerne, men skal historien blive mere levende, må vi vide lidt om dagliglivet og menneskene i og omkring kroen. Alle i det lille samfund havde øgenavne eller tilnavne. Hans blev oftest omtalt som enten 'Kromanden', 'Foget' eller 'Formanden', det mellemste er den lokale udtale af hans hverv som foged; det sidste en henvisning til samme. Han havde dog indimellem også tilnavnet 'Hans Jensen Kjøge', med henvisning til hvor han kom fra. Nu vil nogle måske spørge til, hvad Ane omtaltes som. Hun var slet og ret enten 'Hans Jensens Ane' eller 'Kromandens Ane'. Skulle det være mere formelt som eksempelvis i kirkebogen, var det 'Hans Jensens Hustru'.

Hans' og Anes første søn fra Køge Bendt hører vi ikke mere om. Han var sandsynligvis død allerede på den tid, de kom til Avedøre. De fik de følgende år otte kendte børn Hans (1660), Jens (1661), Bente (1663), Cort (1668), tvillingerne Maren og Anne (1669), Karen (1671) og Maren (1775). Det er lidt specielt, at de havde to døtre med navnet Maren, som voksede op sammen. Da kirkebogen først begyndte i 1776, er alle årstal omtrentlige, og der kan være flere børn, som enten var dødfødte eller døde som ganske små. Af de nævnte børn døde sønnerne Hans og Cort som små; sidstnævnte 11 år gammel. Alle de øvrige levede endnu, da deres mør døde i 1684; men det vender vi tilbage til senere.

Der var tjenestefolk knyttet til kro og gård, som det fremgår flere steder i historien. Det var enlige karle og piger. De blev ikke rige af det, som ungkarlen Lars Andersen, der efter godt syv år tjeneste døde og blev begravet i de fattiges jord. Kroen var også en risikabel plads, som tjenestepigen Margrethe Andersen måtte sande, da hun blev besøvet af en ungkarl fra Hvissinge. Det var ofte fattige

stakler, som Hans tog til sig i sin egenskab af kromand og sognefoged. Som den stakkels pige i plads på kroen, der kom til at ligge sit barn ihjel. Hun blev dog kendt uskyldig efter forhør af præst og amtsforvalter, hvilket redede hende fra at blive henrettet af bødlen. Hans' og Anes børn hjalp selvfølgelig til på både kro og gård indtil de blev gift og flyttede hjemmefra. Den tidligere omtalte datter Karen blev dog aldrig gift, og blev på kroen til hun døde som 74'årig "ældgammel Pige-Søster".

En vigtig del af dagliglivet for familie og lokalsamfund var, at man tog i kirke om søndagen. Familiebegivenheder, fester og højtider var alle tæt knyttet til de kirkelige handlinger. Avedøre havde ikke selv nogen kirke. Det var ikke ualmindeligt for landsbyer, men det specielle her var, at de ikke hørte til de to nærtliggende kirker i Hvidovre og Brøndbyvester; to lokalsamfund de havde tætte relationer til. De skulle derimod af den dårligt holdte gamle kirkevej gennem Brøndbyvester til Glostrup, hvor de var tilknyttet sogn og kirke. Der var mange vidtløftige forklaringer på dette fra sagn om Klintekongen på Stevns til Avedøre som sørøvere. Hvor om alting er, blev det først ændret helt fremme ved kommunalreformen i 1970, hvor Avedøre kom fra Glostrup til Hvidovre; og vel at mærke ikke bare som sogn men også kommune.

Glostrup kirke

Dagligdagens liv er straks lidt sværere at vide noget om, men vidneforklaring ved et par retssager giver lidt af billedet. I forbindelse med et mord i den nærtliggende Sehested kro ved landevejen i Brøndbyvester i 1674, var Hans indkaldt som vidne på Smørum Herreds Tinsted. Det lå på den tid i Herstedøster med galge og rettersted tæt ved på Trippendal. Ritmester Axel Sehested, der var adelig og bosat i Brøndbyvester, havde netop fået bevilling til kroen. Den blev senere kendt som Nissekroen. Ritmesteren selv overlod dog driften af den til en kromand, som var sagens offer. Da denne historie ikke handler om forbrydelsen, skal jeg bare kort sige, at kromanden var blevet stukket med en kniv, så han døde af såret. Konen blev senere dømt og halshugget af bødlen. Et par rejsende, der var kommet forbi omkring gerningstidpunktet, var fortsat af landevejen til Avedøre.

Indledningen af Hans vidneforklaring i tingbogen er som følger: "... her fortalte Hans Jensen fra Avedøre, at han samme Aften, som Niels fik sin Skade, gik ude paa Avedøre Bygade, klokken var mellem 10 og 10½. Da kom to Karle gaaende fra Køgesiden, og da de mødte ham, spurgte de, om de kunde faa Hus i Kroen. Gaa ind og tal med Folkene, der brænder Lys paa Vinduerne, svarede Hans og fulgte med dem ind i Stuen. De fik Lov at ligge paa Bænken om Natten, men inden de lagde sig, fik de et Par Kander Øl sammen med Hans".

Beretningen giver et fint stemningsbillede, men den fortæller også, at der var folk i kroen selv sent om aftenen, og at rejsende kunne få natlogi på en bæk i krostuen. Den fortæller også den vigtige detalje, at det var fast etikette, at kromanden drak med gæsterne. Det sidste gjorde, at mange kromænd ikke holdt længe. Hans var kromand i 47 år, så enten havde han et helbred, der kunne tåle det, eller også var han dygtig til at holde igen uden at fornærme nogen. Forklaringen er nok begge dele.

Den anden retssag var et drab i selve Avedøre i 1676, hvor Store Lars slog Lars Jyde ihjel. Om tidspunktet hedder det tingbogen: ”Ugefær midt i Ormemaaned sidst forleden om en Mandag ved Middagstid”. Skærmydslerne var begyndt under drikkelag tidligere på dagen, men som tingbogen beretter: ”... men det var sommer, og varmen har vel fremkaldt tørst, som tilfældet var her, og den har andre avedøreboere slukket i byens kro”. Vi lader tingbogen berette om forløbet på kroen: ”Foruden kromanden Hans Jensen, hans kone Anne og datteren Bente Hansdatter var der kun tre gæster i kroen, nemlig: Laurids Lauridsen, Store Lars, der var kongens husmand, Hans Hansen Fynboe, der var fæstebonde under Vartov Hospital og Laurids Nielsen, kaldet Lars Jyde, der var husmand under Vartov”.

Skånsk krostue på Hans' og Anes tid, der giver et godt indtryk af en dansk landsbykro (Camphuysen)

”Anders Rasmussen var på vej imod kroen, da Lars Jyde råbte ud ad vinduet til ham om at komme ind og drikke en pot øl hos ham. Lars Jyde var, generøs og inviterede også Store Lars til at drikke med sig. Men det ville han ikke, og herover blev jyden gal og rev ham i kjolen og ville endelig have, at han skulle drikke med ham. Men Store Lars blev ved sit og bad nogle gange Lars Jyde om at lade ham være, han ville ikke have noget med ham at gøre. Til sidst tog han jyden i trøjen over begge skuldre og drejede ham omkuld på gulvet, hvor han faldt imellem bænken og det lange bord. Lars Jyde rejste sig og begyndte igen at tigge Store Lars om at drikke med sig og rev ham atter i kjolen, hvorpå Store Lars igen en gang drejede Lars Jyde om på gulvet, og denne gang stødte han nakken, så det blødte. For tredje gang gentog scenen sig, Lars Jyde tigger, Store Lars afslår, Lars Jyde river

atter i kjolen og havner for tredje gang i gulvet, denne gang under det lille bord. Herfra kravlede han op og satte sig ved Hans Jensens det lille bord, godt drukken. Store Lars vandrede rastløs rundt på gulvet. Men Lars Jyde havde ikke tabt gejsten af de tre gange i gulvet, han råbte til Store Lars: ”Dette gjorde du som en Skælm, jeg agter dig ikke, om du end havde haft to Karle til Hjælp”. Og saa drak han endnu en Gang med Anders Rasmussen, hvorpå han forlod kroen og gik over til Peder Pedersen, der boede lige overfor.

Anders Rasmussen fulgte hans færden fra kroens vindue og så, at da han straks efter kom ud fra Peder Pedersens, stod han lidt ved høstakken, imens han puttete en sortskaftet kniv i sin venstre lomme med odden i vejret. Herefter kom han atter ind i kroen og satte sig på samme sted som før. Da han havde drukket en ny omgang med Anders Rasmussen, rejste han sig fra bordet, og gik hen til Store Lars, der havde sat sig ved den nederste ende af det lange bord, og sagde: Mener du, at der ikke er nogen Karl i Avedøre, der kan være din Ligemand?” Uden at afvente svar trak han kniven op af lommen og skar tre gange efter Store Lars' strube. Store Lars, der ikke havde noget at værges sig med udover en spand, der stod på bordet, kastede sig tilbage på bænken og førte med sin fod denne spand op til væрге for sig. Imens havde Anders Rasmussen rejst sig, og for at hindre Lars Jyde i at lave en ulykke, greb han ham om armen og trak ham tilbage. Lars Jyde vendte sig og stød-

te efter Anders, som han også ramte med kniven. Til alt held trak Hans Jensens datter Bente, der havde skreget højt, da Lars Jyde gik til angreb, sig noget tilbage, så kniven kun nåede at flænge skjorten på den højre arm. Ikke alene var Anders Rasmussen og Bente Hansdatter styrtet til, men også krokonen var kommet styrtende op fra kælderens, hidkaldt af datterens skrig. Nu var det blevet for broget for Store Lars, og han forlod kroen”.

Efterfølgende forlod de to andre gæster en efter en kroen. Skærmydslerne fortsatte imidlertid, og senere på dagen slog Store Lars Lars Jyde over skulderen med en greb, eller som der står i kirkebogen ”greff”, for derefter at stikke den lige i hovedet på ham, så den gik ind over hans venstre øje. Om aftenen døde Lars Jyde af sit sår, mens Store Lars forsvandt. Han blev senere dømt fredløs, men aldrig fundet.

Udover tidsbilledet giver beretningen fra tingbogen et indblik i omgangsform og drikkekultur. Ære og omgangsformer betød rigtigt meget, og volden lurede altid lige under overfladen. Der blev drukket heftigt, og det havde været om end endnu mere udtalt i købstaden Køge. Selvom kirken var allestedsnærværende i samfundet, blev drikkeriet i sig selv ikke anset for problematisk. Der blev mere fokuseret på usædelighed og manglende kirkegang.

I sommeren 1684 døde Ane 56 år gammel. Hans’ gav Glostrup kirke tre danske mark, for de behørigt kunne ringe for hende i forbindelse med begravelsen - hvilket i forhold til betaling og lokal praksis vil sige mindst en time. Driften af gården og kroen krævede imidlertid en kone, så i en alder af 62 år giftede Hans sig året efter med den blot 16’årige gårdmandsdatter Dorthe Rasmusdatter fra Brøndbyvester. Ægteskabet varede knap ti år, hvor de ingen børn fik, så døde den unge kone i sommeren 1694.

Hans var nu 72 år og enkemand for anden gang. Hans børn var voksne. Hans ældste søn Jens var kommet så lang væk som Birkerød. Den ældste af de to døtre med navnet Maren var blevet gårdmandskone i Avedøre. Hun var imidlertid netop blevet enke; men mere om hende om lidt. Den ældste datter Bente var blevet gift med enkemanden Mads Lauridsen kaldet Mads Skrædder på Vigerslevgård i Vigerslev. Mads Skrædder havde fra første ægteskab sønnen Mads og datteren Ebele, som således blev Bentes stedbørn. Nu gik det hverken være eller bedre end, først giftede Hans Jensens datter Maren, som nævnt nylig var blevet enke, sig med stedsønnen Lars Madsen; så giftede Hans Jensen sig med den 26’årige steddatter Ebele Madsdatter. Han giftede sig således med sin datters steddatter, mens en anden af hans døtre giftede sig med sin søsters stedsøn. Det medførte åbenbart ikke problemer i familien, idet begge Hans’ svigersønner (altså hans nye kone Ebeles far og storebror) var faddere til hans og Ebeles kommende børn; ligesom hans døtre Bente og Maren holdt hver et barn ved dåben, da de fik tvillinger. Man kan sige, at Hans’ familie på kroen i Avedøre og Mads Skrædders familie på Vigerslevgård i Vigerslev blev voldsomt indgiftet.

Lige en lille sidehistorie om mine familierelationer. De omtalte Mads Skrædder og Bente, som er mine tip⁷oldeforældre, fik senere en søn, som blev gift med et barnebarn af gårdmand på Toftegård i Avedøre Gamle Peder Hansen og hans kone Margrethe Nelausdatter. Disse levede samtidig med Hans og Ane og er således som de mine tip⁸oldeforældre. Tilnavnet Gamle var fordi, der på samme tid var en anden gårdmand i Avedøre med samme navn, kaldet Unge Peder Hansen. Hans Jensen og

Gamle Peder Hansen kendte hinanden udmærket, og de og deres koner havde været fadder for hinandens børn ved flere lejligheder. Gamle Peder Hansen overværede i øvrigt da Store Lars stak Lars Jyde med greben; dog i behørig afstand fra balladen fra sin gård. Gamle Peder Hansen døde som 85'årig i 1705. De sidste år inden da var han og Hans Jensen de to gamle gårdmænd i byen, men deres børnebørns gitemål og dermed deres familierelation skete først efter de begge var døde.

Tilbage til Hans og Ebele. På trods af aldersforskellen fik de ikke færre end otte børn; heraf et sæt tvillinger. Seks af børnene døde indenfor de første par år. Fem måneder efter, at Hans i en alder af 85 år døde i sommeren 1707, fødte Ebele ham imidlertid et niende barn, som dog kun blev otte år. Af de to børn som voksede op, skabte sønnen Cort noget postyr som ung, da han gjorde en af kroens tjenestepiger med barn og ikke ville gifte sig med hende. Han blev imidlertid senere stamfader til en stor del af slægterne i Vallensbæk, ligesom det almindelige navn på Københavns Vestegn 'Cortsen' overvejende stammer fra ham. Den anden af børnene Jens vender vi tilbage til om lidt.

Hans Jensen oplevede således tre ægteskaber, sytten børn og et attende på vej, men under halvdelen af hans børn overlevede ham. Han var derudover som sagt i 47 år kromand og foged, levede under fire konger, oplevede samfundet ændre sig med enevældens indførelse og adelens magt blive stækket, og på nærmeste hold så han elendigheden fra pestepidemier og krig. Slægtshistorien slutter hermed for Hans Jensen og Ane Cortsdatter, men hvad skete med kro og enken?

Efter Hans' død giftede enken Ebele sig med den knap ti år yngre Byrrhe Andersen; som vi i dag ville kalde Børge Andersen. Han blev hermed kromand og arvede også titlen som foged. De fik to børn, hvoraf den ene døde ved fødslen, inden Byrrhe Andersen blot fire år efter ægteskabets indgåelse under en stor byldepest døde i 1712. Ebele giftede sig herefter for tredje gang. I sit første ægteskab var hun over fyrre år yngre end sin ægtemand, nu giftede hun sig med den næsten tyve år yngre Albret Nielsen, der som sine forgængere blev kromand og foged. Det var helt almindeligt, at enker giftede sig med yngre mænd, da de derved fik den arbejdskraft, der skulle sikre deres alderdom. Ebele overlevede imidlertid også ham, hvorefter hun valgte at forblive enke og overdrage kroen til sin og Hans ældste søn Jens (som ikke må forveksles med Hans' og Anes ældste søn Jens, der tog til Birkerød). Jens havde allerede ved tidligere skifte fået halvdelen af gården, hvor der ikke var kro, nu overtog han hele gården og blev kromand og foged; og fik sin mor Ebele på aftægt. I efteråret 1750 døde både kromand Jens Hansen og hans 82 år gamle moder Ebele på samme dag af blodsot, hvilket ofte var smitsom blodspytende dysenteri.

Avedøre Kro havde mistet sin status som landevejskro allerede på dette tidspunkt, da den nye Køge landevej i 1720 var blevet åbnet med linjeføring længere sydpå. Kroen overlevede imidlertid som landsbykro frem til slutningen af 1700'tallet, hvorefter den blev gård igen.

© 1992, 2017 Simon Steinfeldt Laursen